אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת מז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט"ז כסלו תרס"ז - יפו

נמען: אחיו, הרב דב בער הכהן קוק

הרב קוק משתתף בצער יהודי רוסיה, ורואה בארץ ישראל סימני חיים ותקווה. הרב קוק קורא לחדש את חיבת ציון ברוח קדושה, כמו בימי הרב קלישר והרב אליהו גוטמכר מגרייץ, ולהעלות את הניצוצות שנפלו. הרב קוק מעודד עלייה ובניין הארץ בכל דרך, ומבקש מגדולי הרבנים לעשות למען תקומת האומה ולעסוק בפנימיות התורה בשפה ברורה. הרב קוק מוסיף שגם בריאות הגוף של תלמידי החכמים צריכה חיזוק.

עיקרי הדברים

- חיבת ציון ברוח קודש.
- עלייה ובניין הארץ.
- פנימיות התורה ובריאות הגוף.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ט"ז כסלו תרס"ז[4].

אחי יקירי ומחמדי הרב הגי[5] המפורסם לשו"ת[6] מוהר"ר[7] דובער הכהן שליט"א[8], ונ"ב הרבנית והילדים היקרים שיחי'[9] לאוי"ט[10].

ב"ה על החוה"ש[11] אשר עמנו כולנו, כה לחי.

תוכל לשער, אח יקר ונכבד, כמה נתרגשנו ממכתבך היקר, כמה המה לבבנו עליכם, ועל כל אחינו היקרים הנתונים בלחץ אויב, בחשכת ארץ מאפלי', מקום תנים ומרבץ בני יענה. הושיעה ד' את עמך את שארית ישראל, צעק לבי, העלם מהרה מיון מצולה אל ההר הטוב הזה והלבנון, יחיו דגן ויפרחו על הרי ישראל, וישב עמי במהרה בנוה שלו'[12] ובמשכנות שאננות.

אסירי תקוה אנחנו מני אז, ובצדק נוכל להתנחם כי מעת צרה ליעקב ממנה יושע. סימני-חיים טובים ויפים ב"ה מתנוצצים לפנינו ולעינינו על אדמת קדשנו. האהובה והנעימה, היקרה והחביבה חבת בשר ורוח ונשמה, קול דודנו דופק, רוח חיים מרחף. יואל ד'

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרס"ז - השנה תרס"ז (1906/1907)
5 הגי - הגאון
6 לשו"ת - לשם ולתפארת
7 מוהר"ר - מורנו הרב רבי
8 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9 שיחי' - שיחיו
10 לאוי"ט - לאורך ימים טובים
11 החוה"ש - החיים והשלום
12 שלו' - שלום

ויפתחו הלבבות הרחוקים, ויחושו וירגישו את תנופת יד ד' אלקי ישראל, הקורא בקול באין אמר ודברים, אבל קול בכח קול בהדר, שובי בתולת ישראל, שובי אל עריך אלה.

במהדורה שניה, וביתר תוקף ועז, ביתר עמק וקדושה, הננו קריבים לחדש עכשיו את כל הרוחניות של חבת ציון, כמו שהיתה בשחר טל ילדותה, כמו שהיתה חיה בלבות אנשי קודש אשר החלו לטפחה ולטפל בה, כמו שהיתה באוצר-הלב של הגר"צ[13] קאלישער והגר"א[14] גרידיץ וסייעתם ז"ל[15], טרם נשברו הכלים שלה, טרם נפל אורה בעמקי הרע. ממש כמו בגנזי מעשי שמים וארץ, ממצולות ים מעמקי תהום רבה עלינו לשוב ולהעלות את כל הנצוצות שנפלו, שנשתקעו ונשתכחו, נתעבו ונתגשמו, ונטמאו בידים מסואבות, - אל הקדושה והברכה. עתה ישמעו הדברים בקול יותר מורגש כשיאמרו כראוי, הרעמים הרבים פשטו הרבה עקמומיות שבלב, עתה מכריח הוא, בין מצב החמרי בין מצב הרוחני של כללות ישראל, לשוב אל אדמת הקדש בכל האופן שיעלה בידנו, להלקט אחד אחד או קבוצות קבוצות, להקים שוממות ארצנו הנשמה, בבנינים, במסחרים, באוכלסין, בחומריות וברוחניות, בכל מה שהוא מוסיף פעולה וחיים, הכל הוא אחרית ותקוה, הכל הוא סילול מסילת גאולת עולמים והצמחת קרן ישועה, שתוכל דוקא גם לגרום דליגה אלקית פתאומית, "ופתאום יבא אל היכלו האדון אשר אנחנו מבקשים".

כתוב נא, כתוב יקירי מכל אשר עמכם לטובה ולברכה. ואם עושים הם טובי הרבנים עכ"פ[16] ברעיון איזה דבר לתקומת האומה והתורה בגולה. אנו חייבים ומוכרחים להתרומם באמת ובקדושה כפי אותה המדה ויותר שההתרוממות החילונית ברוח גוברת, שהיא מונחת כגולם ומצפה לנשמת חיים. וכשם שהיא מזקת ומטמאה בהיותה לבדה, כן תהי מטהרת ומקדשת, מאירה ומחיה כשתופיע עליה נשמתה, מאור עולם מאוצר חיים. בקולי קולות ובלב אמיץ מלא חיים אמת ואמונה גדולה אנחנו צריכים להחזיק במעז נשמתא דנשמתא דאורייתא. ואין מעצור לד' להושיע כי לעולם חסדו. "ומשם הם עתידים ליגאל" ולעלות, התנערי מעפר, קומי, שבי. ירחם השי"ת[17] ויתן בלב חכמי תורה חפץ ועז לעסוק בהרחבה בפנימיותה של תורה, ולהסבירה בשפה ברורה, בכל אופן ומליצה האפשרית, כדי שיגלה ויראה אור קדוש ישראל באור גלוי ומפולש, עד "יצא כנגה צדקה וצדקתה כלפיד יבער". מובן שראשית כל הוא האמץ הגופני והחמרי ובריאות הנפש הטבעית, שהוקטנה והוחלשה הרבה יותר מכל אצל תלמידי חכמים. וזה בא ג"כ[18] מסיבות של ציורים מוטעים בכל המרחב של הדעה הפנימית, ומאפס מעשה וזעירות מחצדי חקלא עלה קמשונים. ועתה עת הזמיר הגיע בעה"י[19], ובידנו לקרב ולהחיש עת גאולה ושעת רצון, אם רק נרצה באמת. "וגברתים בד' ובשמו יתהלכו".

הנני חותם בברכה ורב עז ושלו'[20]. כתוב נא מכל אשר עמכם לטובה ולברכה, הכל באר היטב, ושמחני בדבריך הנעימים ויקרים. והשי"ת[21] ישמחנו בכפלים ויראנו בישועתו, והי'[22] זה שלו' וברכה, כנה"ר[23] ונפש אחיך דבק באהנ"פ[24] מברכך מקודש בכל לב ונפש חפצה,

---

13 הגר"צ - הגאון רבי שם שמתחיל באות צ (כגון צבי) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

14 והגר"א - והגאון רבי אליהו מווילנה

15 ז"ל - זכרונו לברכה

16 עכ"פ - על כל פנים

17 השי"ת - השם יתברך

18 ג"כ - גם כן

19 בעה"י - בעזרת השם יתברך

20 ושלו' - ושלום

21 והשי"ת - והשם יתברך

22 והי' - והיה

23 כנה"ר - כנפשו הרמה

24 באהנ"פ - באהבת נפש

הקי[25] אברהם יצחק הי"ק[26] הני"ל[27]

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

25 הקי - הקטן
26 הי"ק - הכהן קוק
27 הני"ל - הנזכר לעיל